

1. ผลงาน/โครงการพัฒนา

การพัฒนาระบบ การจัดการยาใกล้หมดอายุ

2. ชื่อหน่วยงาน/ทีม

หน่วยงานเภสัชกรรม

3. ปีที่ดำเนินการ 2558-2559

4. คำสำคัญ

การจัดการ ยาใกล้หมดอายุ

นิยามศัพท์ ยาใกล้หมดอายุ หมายถึง ยาใกล้หมดอายุภายใน 6 เดือน

5. เป้าหมาย

5.1 เพื่อลดความเสี่ยงในการจ่ายยาที่ใกล้หมดอายุภายใน 3 เดือน ให้แก่ผู้ป่วย

5.2 เกิดระบบในการดักจับยาใกล้หมดอายุภายใน 6 เดือน เพื่อลดการสูญเสียยาโดยเปล่าประโยชน์

6. ปัญหาและสาเหตุ

จากการตรวจสอบวันหมดอายุของยาในชั้นยาพร้อมจ่าย และในคลังเวชภัณฑ์เมื่อ พ.ย.56 พบยาใกล้หมดอายุน้อยกว่า 6 เดือน 14 รายการ และจากการตรวจสอบยาก่อนจ่ายให้ผู้ป่วยพบ predisposing error ที่พบรายการยาใกล้หมดอายุภายใน 3 เดือน 3 รายการ (แต่สามารถตรวจพบก่อนจ่ายยาให้ผู้ป่วย) ซึ่งจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้มียาใกล้หมดอายุในชั้นยาพร้อมจ่ายเนื่องจาก

-ยังไม่มีระบบการควบคุมวันหมดอายุของยาที่ชัดเจน

-การหยิบยาจากจุดยาเตรียมจ่ายและคลังเวชภัณฑ์ที่ไม่ได้ยึดหลัก FIFO (First in First out), FEFO (First Expire date First out) อย่างเคร่งครัด

-ไม่มีการทำข้อตกลงกับบริษัทยาในการขอเปลี่ยนยาที่ใกล้หมดอายุ

-ไม่มีบุคลากรที่รับผิดชอบการควบคุมยาที่ใกล้หมดอายุโดยเฉพาะ

จากข้อมูลดังกล่าว กลุ่มงานเภสัชกรรม สถาบันราชานุกูล จึงพัฒนาระบบการจัดการยาใกล้หมดอายุ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความเสี่ยงในการจ่ายยาหมดอายุให้กับผู้ป่วยและเพิ่มความปลอดภัยในการใช้ยา

7. การวัดผลและเปลี่ยนแปลงก่อนแก้ปัญหา

ตารางที่ 1 ปัญหาและการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา

ประเด็นปัญหา	สาเหตุ
พบยาใกล้หมดอายุภายใน 3 เดือน บนชั้นยาพร้อมจ่าย	<u>1. งานคลังเวชภัณฑ์</u> - มีระบบการควบคุมยาใกล้หมดอายุที่ไม่รัดกุม และไม่เป็นลายลักษณ์อักษร - การหยิบยาและการเก็บยาไม่ยึดหลัก FIFO (First in First out) FEFO (First Expire date First out) - บุคลากรที่รับผิดชอบมีภาระงานมาก (ก่อนที่จะมีเจ้าพนักงานเภสัชกรรม) <u>2. ชั้นยาพร้อมจ่าย</u> - ไม่มีระบบการควบคุมยาใกล้หมดอายุ

วิธีการที่เลือกใช้แก้ปัญหา

ระดมสมองบุคลากรในกลุ่มงานเภสัชกรรมในการวิเคราะห์ปัญหาและหาสาเหตุที่ทำให้เกิดยาใกล้หมดอายุบนชั้นยาพร้อมจ่าย โดยมีรายละเอียดดังนี้

วิเคราะห์ระบบการจัดการยาใกล้หมดอายุเดิม

เดือนธันวาคม 2556 ระบบการดูแลชั้นยาพร้อม

-มีการมอบหมายบุคลากรในการดูแลยาใกล้หมดอายุ ภายใน 6 เดือน และจัดทำรายงาน รายการยาใกล้หมดอายุทุกสิ้นเดือน

-ติดสติ๊กเกอร์สะท้อนแสงพร้อมระบุวันหมดอายุที่ชั้นยาเพื่อเตือนผู้จัดยาให้ระวังว่ามียาใกล้หมดอายุอยู่บนชั้นยา

โอกาสพัฒนา

1.ปรับระบบการบริหารจัดการ การรายงานยาใกล้หมดอายุ เนื่องจากระบบรายงานเดิม มีความไม่สะดวกในการบริหารจัดการ

เดือนมกราคม 2558 การปรับระบบการดูแลชั้นยาพร้อมจ่าย

-ปรับแบบฟอร์มรายงานยาใกล้หมดอายุโดยแยกรายงานเป็นรายการยาใกล้หมดอายุ ภายใน 3 เดือน และ 6 เดือน เพื่อง่ายต่อการบริหารจัดการ

เดือนมิถุนายน 2558 การปรับระบบการดูแลควบคุมยาในคลังเวชภัณฑ์ (รับโอนเจ้าพนักงาน 1 ตำแหน่ง)

- มีการมอบหมายบุคลากรในการดูแลยาใกล้หมดอายุใน 6 เดือน พร้อมรายงานทุกสิ้นเดือน
- ทำสมุดควบคุมวันหมดอายุของยาในคลังเวชภัณฑ์
- มีการจ่ายยาจากคลังเวชภัณฑ์ โดยใช้หลัก FIFO (First in First out), FEFO (First Expire date First out) โดยใช้สติ๊กเกอร์สีติดที่กล่องยาเพื่อง่ายต่อการจัด เก็บและ เบิกจ่าย
- ในการจ่ายยาให้แก่ผู้ป่วยที่ขึ้นวางยาจะมีการระบุวันหมดอายุในใบเบิก ทุกรายการเพื่อเป็นการตรวจทานซ้ำกับเจ้าหน้าที่ที่ดูแลชั้นยาพร้อมจ่าย และไม่จ่ายยาที่มีวันหมดอายุน้อยกว่า 6 เดือน
- จัดทำรายงานยาที่ไม่มีการเคลื่อนไหวใน 1 ปี เสนอแก่หัวหน้ากลุ่มงานเภสัชกรรม เพื่อเสนอคณะกรรมการเภสัชกรรมและการบำบัดต่อไป
- มีการประสานและแจ้งรายการยาใกล้หมดอายุภายใน 6 เดือน แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ เพื่อช่วยสั่งใช้กับผู้ป่วยตามความจำเป็น
- การติดต่อเปลี่ยนยากับบริษัทที่เกี่ยวข้อง

7.3 ข้อมูลและการดำเนินการ

จากเป้าหมายการดำเนินลดความเสี่ยงในการจ่ายยาที่ใกล้หมดอายุและลดการสูญเสียยาโดยเปล่าประโยชน์จึงมีการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. จากการดำเนินการตั้งแต่เดือน ธ.ค.56 ถึง พ.ค.59 มีการสุ่มตรวจรายการยาใกล้หมดอายุ ภายใน 3 เดือน ณ ชั้นยาพร้อมจ่าย

ตารางที่ 2 ผลการดำเนินการสุ่มตรวจรายการยาใกล้หมดอายุภายใน 3 เดือน

รายการยา	เดือนที่พบ	เดือนที่หมดอายุ	สาเหตุ	วิธีป้องกันและแก้ไขปัญหา
1)Chloramphenical Ear drop	มิ.ย.57	ก.ค.57	ยาบางรายการไม่ได้อยู่ในระบบการตรวจสอบ เช่น ยาที่เก็บในตู้เย็น	สำรวจว่ามีรายการยาใดที่หลุดรอดจากการสำรวจหรือไม่พบว่านอกจากยาในตู้เย็นแล้ว ยาควบควัดถูออกฤทธิ์ไม่ได้อยู่ในระบบการตรวจสอบวันหมดอายุ จึงดำเนินการกำหนดผู้รับผิดชอบ ในการควบคุมดูแลรายการดังกล่าว
2) Calcium Carbonate 600 mg.	ต.ค.58	ม.ค.59	ยาดังกล่าวมี 2 เลขที่ผลิต (Lot Number) อยู่ในชั้นยาพร้อมจ่าย	ก่อนมีการเติมยาจะต้องมีการตรวจสอบเลขที่ผลิตและวันหมดอายุทุกครั้ง หากมีวันหมดอายุที่ต่างกัน จะต้องมีการแยกส่วนอย่างชัดเจน

1.ข้อมูลมูลค่าการทำลายยาหมดอายุในแต่ละปีงบประมาณ

ตารางที่ 3 จำนวนรายการยา และมูลค่ายาหมดอายุประจำปี งบประมาณ 2555 ถึง 2558

ปีงบประมาณ	จำนวนรายการยา	มูลค่า (บาท)
2555	20 รายการ	12,280.1
2556	26 รายการ	4,282.06
2557	25 รายการ	4,919.02
2558	17 รายการ	4,592.16

จากข้อมูลตาราง พบว่าเมื่อมีระบบการจัดการยาหมดอายุอย่างเต็มรูปแบบ ในปีงบประมาณ 2558 มีจำนวนรายการยาหมดอายุลดลงจากปีงบประมาณ 2555-2557 และมูลค่ายาหมดอายุลดลงจากปี 2555 และ 2556

ข้อมูลรายการยาที่ใกล้หมดอายุและมูลค่ายาที่แจ้งให้แพทย์ช่วยสั่งจ่าย

ตารางที่ 4 รายการยาที่ใกล้หมดอายุและมูลค่ายาที่แจ้งให้แพทย์ช่วยสั่งจ่ายประจำปีงบประมาณ 2559 (8 เดือนแรก)

วันที่	ลำดับที่	รายการยา	จำนวน	มูลค่า (บาท)
6 ต.ค.58	1	Diclofenac gel. 1% 30 mg.	5 หลอด	125
	2	Concerta 18 mg.	100 เม็ด	970
	3	Digestive enzym	100 เม็ด	100
	4	Codeine/Fuaifenesin	445 เม็ด	1,335
	5	Clobetasol	2 หลอด	98
	6	Erythromycin syr.	1 ขวด	173
27 ม.ค.59	7	Azithromycin syr.	5 ขวด	925
	8	Amoxycillin/Clavulanate syr.	10 ขวด	1,050
		รวม		4,776

1. ข้อมูลรายการยาที่ใกล้หมดอายุ 4. ข้อมูลรายการยาใกล้หมดอายุและมูลค่ายาที่เปลี่ยนกับบริษัทที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 5 รายการยาที่ใกล้หมดอายุและมูลค่ายาที่เปลี่ยนกับบริษัทที่เกี่ยวข้อง ปีงบประมาณ 2558

ลำดับที่	รายการยา	จำนวน	มูลค่า (บาท)
1	Sennosides	480 เม็ด	720
2	Methylphenidate 10 mg.	2,000 เม็ด	12,000
รวม	2 รายการ		12,720

ตารางที่ 6 รายการยาที่ใกล้หมดอายุและมูลค่ายาที่เปลี่ยนกับบริษัทที่เกี่ยวข้อง ปีงบประมาณ 2559 (8 เดือนแรก)

ลำดับที่	รายการยา	จำนวน	มูลค่า (บาท)
1	Diphenhydramine cough syr 60 ml.	50 ขวด	800
2	Dicloxacillin syr 62.5 mg/5 ml in 60 ml.	15 ขวด	420
3	Lamotrigine 25 mg.	180 เม็ด	3,600
4	Alumina and Magnesia susp 240 ml.	9 ขวด	225
5	Dicloxacillin syr 62.5 mg/5 ml in 60 ml.	6 ขวด	168
6	Vitamin B complex	1,000 เม็ด	1,000
7	Chlorpromazine 25 mg.	1,000 เม็ด	500
8	Erythromycin 250 mg.	1,000 เม็ด	300
9	Fluvoxamine 50 mg.	150 เม็ด	2,100
10	Ergotamine/ Caffeine	250 เม็ด	375
11	D-5-S 500 ml.	5 ถัง	160
12	Loratadine syr 5 mg/5 ml in 100 ml.	15 ขวด	1,005
13	Simethicone 80 mg.	1,000 เม็ด	1,500
รวม	13 รายการ		12,153

สรุป จากการพัฒนาระบบการจัดการยาใกล้หมดอายุ ลดความเสี่ยงในการจ่ายยาที่ใกล้หมดอายุภายใน 3 เดือนให้แก่ผู้ป่วยและสามารถดักจับยาหมดอายุได้ทั้งสิ้น ในปีงบประมาณ 2558 และ ปีงบประมาณ 2559 (8 เดือนแรก) ตามลำดับ 2 รายการ และ 21 รายการ ลดความสูญเสียยา 12,720 บาท และ 16,929 บาทตามลำดับ **บทเรียนที่ได้รับ**

ในการพัฒนาระบบงานใด ๆ จะเริ่มต้นจากปัญหา และความเสี่ยงที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของผู้ป่วย โดยมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม รับฟังความเห็นซึ่งกันและกัน ร่วมกันสร้างระบบการทำงานเพื่อความปลอดภัยสูงสุดของผู้ป่วย และลดการสูญเสียทรัพยากรของประเทศ

การติดต่อกับทีมงาน

คุณฉัตรมนตร์ ปิ่นแก้ว กลุ่มงานเภสัชกรรม สถาบันราชานุกูล โทร. 70352,70353

คณะทำงาน

ภญ. มาลี ปรีชาพลสิทธิ์
ภญ. จินตนา มงคลพิทักษ์สุข
ภญ. สิริรัตน์ พรรณแผ้ว
นางฉัตรมนตร์ ปิ่นแก้ว
นางสาวกรวิภา วิเศษสิงห์
นางสาวณัฐธิดา รัมมะพล

เภสัชกรเชี่ยวชาญ
เภสัชกรชำนาญการพิเศษ
เภสัชกรชำนาญการ
เจ้าพนักงานเภสัชกรรมชำนาญงาน
พนักงานประจำห้องยา
พนักงานธุรการ